

Datum besluit B&W 30 mei 2023
Forumverg. d.d. 5 september 2023
Agendapunt nr. (nummer)
Portefeuillehouder(s) A.F.M. van de Laar - Stadsontwikkeling, Mobiliteit, Grondzaken en Participatiebeleid
Redacteur A. van de Poel
Doorkiesnummer (070) 326 18 89
Domein / Team Ruimtelijke Ontwikkelingen
Corsanummer 23.038920

Aan de Raad,

1. **Onderwerp**

Gebiedsbudget en Mobiliteitspakket Oude Lijn

2. **Voorstel**

1. Kennis te nemen van de door het college van B&W aangevraagde financiële bijdrage uit het gebiedsbudget en mobiliteitspakket van het rijk voor de projecten
 - Fietsverbinding Havenkwartier - NS Station Rijswijk
 - Vergroening Havenkwartier
 - Verbeteren fietsverbinding Jaagpad Havenkwartier
 - Herinrichting Groene Assenkruis – Plaspoelpolder
 - Herinrichting corridor Prinses Beatrixlaan mede als groene, ecologische verbinding
2. De co-financieringskosten voor het project 'Vergroening Havenkwartier' en de helft van de co-financieringskosten voor het project 'Fietsverbinding Havenkwartier - NS Station Rijswijk' van in totaal € 2.781.896 te dekken uit de exploitatie van het project Havenkwartier en hiermee te accepteren dat een potentieel tekort ontstaat in die exploitatie van € 1.287.500 waarvoor extra financiering zal moeten worden gevonden.

3. **Inleiding**

Het rijk heeft bij het BO-MIRT van november 2022 een Mobiliteitspakket ter grootte van €103 mln. toegekend aan de gemeentes van de Verstedelijkingsalliantie. Voor dezelfde gemeentes heeft het rijk € 70 mln. gereserveerd voor gebiedsontwikkeling, te verdelen over 11 van de 13 toplocaties van de Verstedelijkingsalliantie. Voor de andere twee toplocaties, CID/Binkhorst Den Haag en Oostflank Rotterdam, worden afzonderlijke afspraken gemaakt met het rijk. Het geld wordt ingezet om betaalbare woningbouw en maatregelen die daarvoor nodig zijn te realiseren binnen de top 11 locaties. De toplocatie van Rijswijk is de Stadsas (bestaande uit de deelgebieden Havenkwartier, Kesslerpark, Stationsgebied en Bogaard Stadscentrum en omgeving).

Het rijk heeft de gemeentes van de Verstedelijkingsalliantie gevraagd om met een gezamenlijk pakket aan projecten te komen die financiële steun nodig hebben en die voldoen aan de door het rijk gestelde voorwaarden. Het rijk financiert maximaal 50% van het financiële tekort binnen een project. De andere helft moet door de gemeentes of andere overheden gedekt worden.

Aan de hand van de voorwaarden van het rijk is onderzocht welke projecten binnen Rijswijk in aanmerking komen. Van de 6 aangeleverde projecten zijn er 5 door het rijk goedgekeurd. Het gaat om de volgende vijf projecten:

1. Fietsverbinding Havenkwartier - NS Station Rijswijk
2. Vergroening Havenkwartier
3. Verbeteren fietsverbinding Jaagpad Havenkwartier
4. Herinrichting Groene Assenkruis – Plaspoelpolder
5. Herinrichting corridor Prinses Beatrixlaan mede als groene, ecologische verbinding

De projecten inclusief de benodigde co-financiering zijn onder voorbehoud van goedkeuring door de gemeenteraad ingediend bij het rijk. Voor alle projecten met uitzondering van project Vergroening Havenkwartier is het benodigde budget voor co-financiering beschikbaar. Voor de vergroening van het Havenkwartier moet nog dekking gezocht worden en is besluitvorming door uw raad nodig.

4. **Beoogd effect**

Door in te stemmen met de benodigde co-financiering voor het Havenkwartier krijgt Rijswijk een financiële bijdrage van het rijk voor het Havenkwartier ter hoogte van € 3.656.896. Voor alle projecten bij elkaar krijgt Rijswijk een financiële bijdrage van €7.016.947.

De bijdrage van het rijk biedt een unieke kans voor Rijswijk voor het verbeteren van de groen- en fietsstructuren. Het zorgt ervoor dat een groot deel van het Groene Assenkruis en de Prinses Beatrixlaan groener en veiliger wordt ingericht en het Havenkwartier de groene inrichting kan krijgen zoals beoogd in het ontwikkelkader. Ook wordt een goede fietsverbinding tussen het Havenkwartier en het station mogelijk gemaakt en wordt de kwaliteit van het Jaagpad doorgetrokken tot aan de Steenplaatsbrug.

5. **Argumenten**

Groei van de stad vraagt om kwaliteitsimpuls voor groen en bereikbaarheid

De projecten betreffen allen investeringen voor de versterking van groenstructuren of het verbeteren van de bereikbaarheid of beiden. Deze investeringen zijn nodig om de woningbouw in de Stadsas kwalitatief te faciliteren. De kwalitatieve voordelen zijn voor de gehele Stadsas en per project omschreven in bijlage 3.

De benodigde investeringen van de gemeente worden aanzienlijk verkleind

De projecten betreffen allen investeringen van de gemeente in de openbare ruimte van, of gekoppeld aan de Stadsas. Voor de fietsverbinding tussen het Havenkwartier en het station en de vergroening van het Havenkwartier is nog een extra investering nodig van €5.563.792. Door de bijdrage uit het gebiedsbudget en het mobiliteitspakket van het rijk en een verwachte subsidie van de MRDH wordt dit investeringsbedrag voor de gemeente verlaagd tot €1.287.500.

Daarnaast ontvangt de gemeente ook een bijdrage voor de herinrichting van de Prinses Beatrixlaan en het Groene Assenkruis van € 3.178.155.

In totaal hoeft de gemeente door de rijksbijdrage € 7.016.947 minder te investeren voor het uitvoeren van deze projecten.

Door de extra investering in het Havenkwartier kan de openbare ruimte conform het ontwikkelkader gerealiseerd worden

In het Ontwikkelkader van het Havenkwartier is opgenomen dat elke ontwikkelaar 20% van zijn/haar kavel afstaat ten behoeve van de realisatie van openbare ruimte, waaronder voor een groot deel openbaar groen. Bij de uitwerking van fase 2 is echter gebleken dat die 20% niet voldoende is om de openbare ruimte zoals weergegeven op de kaart van het ontwikkelkader te kunnen realiseren. Om alsnog voldoende openbare ruimte te kunnen realiseren moet de gemeente actief gronden aankopen. De kosten hiervoor, € 5,2 mln., zijn eerder niet begroot. Door een extra gemeentelijke investering en de bijdrage van het rijk kan het project conform het Ontwikkelkader gerealiseerd worden.

Onderzocht is of extra grond verkregen kan worden in ruil voor extra bouwmogelijkheden zodat de aankoop van gronden niet nodig is. Het ontwikkelkader biedt echter geen ruimte voor extra bouwmogelijkheden.

Uw raad heeft verzocht om actief te onderzoeken of subsidies verkregen kunnen worden
Met onder meer dit voorstel geven we invulling aan dit verzoek. Het is gebruikelijk dat bij subsidies de voorwaarde wordt gesteld dat de aanvragende partij zelf ook investeert. Zelf investeren is dus inherent aan de wens om meer subsidies te verkrijgen.

6. **Kantttekeningen**

Feitelijke kosten (en inkomsten) van de projecten kunnen afwijken

Conform de voorwaarden van het rijk moet de start van de realisatie van de projecten plaatsvinden voor 2030. In de tussentijd kan nog veel gebeuren waardoor de kostenramingen kunnen wijzigen. Ook zijn er nog mogelijkheden voor extra inkomsten binnen enkele projecten die verder verkend zullen worden. Bovendien loopt er op dit moment nog een onderzoek naar de correctheid van de huidige exploitaties van de gebiedsontwikkelingen.

Ook is relevant dat de aangevraagde bijdrage een éénmalige bijdrage is die ver voor de realisatie van de projecten wordt uitgekeerd. Eventuele kostenstijgingen tot het moment van uitvoering zijn daarin dus niet meegenomen.

Het kan daarom zijn dat er extra of juist minder investeringen van de gemeente gevraagd worden om de projecten uit te kunnen voeren.

Indien het college of uw raad zou besluiten een project toch niet te realiseren, dan zal de bijdrage terugbetaald moeten worden aan het rijk. Daar staat tegenover dat in dat geval ook geen kosten gemaakt worden voor de uitvoering van dat project.

Kostendekkendheid Havenkwartier wordt hiermee losgelaten

Uw raad heeft eerder besloten dat het project Havenkwartier budgetneutraal moet worden gerealiseerd. Met andere woorden, de benodigde kosten die de gemeente maakt moeten gedekt worden door inkomsten binnen het project. Dat principe wordt, ten behoeve van deze bijdrage van het rijk, losgelaten. Tegenover het totaal van € 1.287.500, waarmee de exploitatie van het project extra wordt belast, staan namelijk nog geen inkomsten.

7 Financiën

Omschrijving maatregel	Hoe groot is de bijdrage van het rijk	De benodigde extra bijdrage van de gemeente (co-financiering)	Toelichting
Fietsverbinding Havenkwartier - NS Station Rijswijk	€ 363.792	€ 0, -	Met de bijdrage van de gemeente was al rekening gehouden in de projectexploitaties van het Kesslerpark en het Havenkwartier.
Vergroening Havenkwartier (aanschafkosten gronden)	€ 2.600.000	€2.600.000, - *	Met het totale tekort van €5,2 mln. was nog geen rekening gehouden in de projectexploitatie van het Havenkwartier. Door de bijdrage van het rijk halveert de bijdrage die de gemeente moet doen.
Verbeteren fietsverbinding Jaagpad Havenkwartier	€ 875.000	€ 0, -	Met de bijdrage van de gemeente was al rekening gehouden in de projectexploitatie van het Havenkwartier.
Herinrichting Groene Assenkruis - Plaspoelpolder	€ 665.000	€ 0, -	De kosten voor dit project kwamen sowieso volledig ten laste van de gemeente. Hiermee was al rekening gehouden door het beschikbaar stellen van een investeringsbudget.
Herinrichting corridor Prinses Beatrixlaan mede als groene, ecologische verbinding	€ 2.513.155	€ 0, -	De kosten voor dit project kwamen sowieso volledig ten last van de gemeente. Hiermee was al rekening gehouden door het beschikbaar stellen van een investeringsbudget.
Totaal	€7.016.947		

* De extra benodigde bijdrage van de gemeente drukt op de projectexploitatie van het Havenkwartier in zijn geheel. Doordat er ook extra inkomsten zijn binnen de projectexploitatie is het tekort binnen die exploitatie niet € 2.600.000 maar € 1.287.500.

Alleen voor de vergroening van het Havenkwartier is een extra bijdrage van de gemeente nodig. Het gaat in totaal om € 2.600.000.

Dit zal worden toegerekend aan de exploitatie van het project Havenkwartier. We verwachten echter ook een subsidie van de MRDH voor de herinrichting van het Jaagpad (ook toegerekend aan het Havenkwartier) ter hoogte van € 437.500. Door de bijdrage van het rijk aan de herinrichting van het Jaagpad ontstaan extra inkomsten van €875.000 waar in de exploitatie van het Havenkwartier eerder nog geen rekening was gehouden. Daardoor is het totale bedrag wat extra zal drukken op de exploitatie van het Havenkwartier €1.287.500 (€ 2.600.000 - € 437.500 - € 875.000).

Op dit moment staan tegenover deze extra kosten geen extra inkomsten. Het project zal naar verwachting niet meer budgetneutraal kunnen worden gerealiseerd. Het tekort in de exploitatie zal gedekt moeten worden uit de algemene reserve en zal meegenomen worden in de meerjarenbegroting. Aangezien het hier een incidentele uitgave betreft heeft deze investering geen structurele gevolgen voor de begroting.

Gedurende de looptijd van het project zal wel onderzocht worden of de inkomsten nog vergroot kunnen worden en de uitgaven beperkt kunnen worden, om zodoende het uiteindelijke tekort in de projectexploitatie te verkleinen. Er kan echter niet gegarandeerd worden dat dit gaat lukken.

Omschrijving maatregel	Wat is het gevolg als we geen bijdrage van het rijk vragen?
Fietsverbinding Havenkwartier - NS Station Rijswijk	Dan is er onvoldoende dekking voor de realisatie van het gehele project en kan het project slechts deels gerealiseerd worden. Het ontwerp zal aangepast moeten worden aan het beschikbare budget.
Vergroening Havenkwartier (aanschafkosten gronden)	De kosten binnen de projectexploitatie nemen dan toe met € 5,2 mln. i.p.v. € 2,6 mln. Om alsnog op een sluitende projectexploitatie uit te komen, zal aanzienlijk bespaard moeten worden in de kwaliteit en de omvang van de openbare ruimte. Ook zal gezocht kunnen worden naar extra inkomsten.
Verbeteren fietsverbinding Jaagpad Havenkwartier	Dan zullen er minder inkomsten zijn binnen de projectexploitatie van het Havenkwartier. Dat heeft echter niet direct invloed op de herinrichting van het Jaagpad, de kosten daarvan zijn al gedekt in de projectexploitatie.
Herinrichting Groene Assenkruis - Plaspoelpolder	Dan is er onvoldoende dekking voor de realisatie van het gehele project en kan het project slechts deels gerealiseerd worden.
Herinrichting corridor Prinses Beatrixlaan mede als groene, ecologische verbinding	De uitvoerbaarheid van het HBG project komt onder druk te staan. Onderzocht zal moeten worden welke aanpassingen aan het plan zullen moeten worden gedaan om zowel voor de gemeente als de ontwikkelaar een sluitende projectexploitatie te creëren. Voor de herinrichting van de Prinses Beatrixlaan zijn er niet direct gevolgen omdat de kosten hiervan al gedekt zijn.

8. Vervolg

Het rijk zal de financiële bijdrage toekennen aan de hand van een SPUK-regeling. Dit staat voor Specifieke Uitkering. Over de hoofdlijnen van deze regeling heeft het rijk al besloten in het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving van juni dit jaar. In het derde kwartaal van dit jaar wordt interbestuurlijke- en internetconsultatie gestart over de regeling. In het vierde kwartaal wordt de SPUK-regeling voorgelegd aan de Tweede Kamer. In het eerste kwartaal van 2024 zal de regeling gepubliceerd worden en kunnen de aanvragen formeel ingediend worden. Dat zal dan een formaliteit zijn. In het tweede kwartaal van 2024 zal de bijdrage van het rijk toegekend en uitbetaald worden.

De realisatie van de projecten moet nader ingepland worden. Dit is mede afhankelijk van de voortgang bij projecten zoals Havenkwartier, Kesslerpark en HBG. Ook zal het afgestemd moeten worden met de beschikbare capaciteit van de ambtelijke organisatie. Aangezien de realisatie moet plaatsvinden vóór 2030, in verband met de voorwaarden die verbonden zijn aan de bijdrage, verwachten we geen problemen qua uitvoerbaarheid.

9. **Communicatie**

Zodra de rijksbijdragen definitief zijn toegekend zal hiervoor een persbericht worden opgesteld.

10. **Bijlagen**

- Financieel overzicht Gebiedsbudget + Mobiliteitspakket
- Toelichting projecten Stadsas

Burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester,

P.M. Schuit

H. Sahin

De gemeenteraad van Rijswijk,
Bijeen in openbare vergadering op 21 september 2023
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders
d.d. 30 mei 2023, nr.

BESLUIT:

1. Kennis te nemen van de door het college van B&W aangevraagde financiële bijdrage uit het gebiedsbudget en mobiliteitspakket van het rijk voor de projecten
 - Fietsverbinding Havenkwartier - NS Station Rijswijk
 - Vergroening Havenkwartier
 - Verbeteren fietsverbinding Jaagpad Havenkwartier
 - Herinrichting Groene Assenkruis – Plaspoelpolder
 - Herinrichting corridor Prinses Beatrixlaan mede als groene, ecologische verbinding
2. De co-financieringskosten voor het project 'Vergroening Havenkwartier' en de helft van de co-financieringskosten voor het project 'Fietsverbinding Havenkwartier - NS Station Rijswijk' van in totaal € 2.781.896 te dekken uit de exploitatie van het project Havenkwartier en hiermee te accepteren dat een potentieel tekort ontstaat in die exploitatie van € 1.287.500 waarvoor extra financiering zal moeten worden gevonden.

Aldus besloten door de Raad van de gemeente Rijswijk, in zijn openbare vergadering van 21 september 2023

De gemeenteraad,
de griffier,

de voorzitter,

J.A. Massaar, bpa

H. Sahin